

Ysgol Gymraeg Castell-nedd

Polisi Gwrth-fwlio

Sail Resymegol

Mae gan bawb yn Ysgol Gymraeg Castell-nedd yr hawl i deimlo'n gartrefol, yn ddiogel ac yn hapus. Rydym yn ymroddedig i ddarparu amgylchedd gofalgwr, cyfeillgar a diogel ar gyfer pob un o'n disgyblion er mwyn iddynt ddysgu mewn amgylchedd hamddenol a diogel, lle gallant fanteisio i'r eithaf ar y cyfleoedd addysgol sydd ar gael iddynt yn yr ysgol.

Gall bwlio o unrhyw fath atal hyn rhag digwydd ac mae'n rhwystro cyfle cyfartal.

Mae pawb yn gyfrifol am atal hyn rhag digwydd ac mae'r polisi hwn yn cynnwys canllawiau i gefnogi'r ethos hwn.

Lle mae bwlio'n digwydd mae'n rhaid i'r dioddefwyr deimlo'n hyderus i ddefnyddio'r systemau gwrthfwlio yn yr ysgol i roi terfyn ar y bwlio.

Bydd y canllawiau canlynol yn helpu'r staff i ddeall rhai agweddau o fwlio ac yn eu galluogi i ddelio'n briodol â bwlio pan fydd yn digwydd.

1. Beth yw bwlio?
2. Pa ffurf mae'r bwlio yn ei gymryd?
3. Ble mae'r bwlio'n digwydd?
4. Pwy yw'r bwllis?
5. Pwy yw'r dioddefwyr?
6. Beth allwn ni ei wneud i atal bwlio?
7. Sut dylen ni weithredu?

BETH YW BWLIO?

Bwlio yw'r defnydd o natur ymosodol gyda'r bwriad o achosi niwed i berson arall. Mae bwlio'n achosi poen a gofid i'r dioddefwr.

Gall bwlio fod yn:

- emosiynol
- corfforol
- hiliol
- homoffobig
- geiriol
- rhywiol

Gall bwlio ddigwydd am gyfnod byr o amser neu gall barhau am gyfnod hirach oni fydd yn cael ei atal. Gall bwlio fod yn gorfforol neu'n eiriol neu fygythiad yn unig. Gall bwlio fod yn agored neu'n fygythiad cynnil. Bwlio yw'r awydd bwriadol, ymwybodol o frifo neu fygwth neu ddychryn rhywun arall. I wneud hyn mae'n rhaid i'r bwli fod â rhyw fath o bŵer dros y dioddefwr.

PA FFURF MAE'R BWLIO YN EI GYMRYD?

Mae pob math o fwlio yn ymosodiad: naill ai ymosodiad corfforol, geiriol neu seicolegol (er nid yw pob math o ymosodiad yn fwlio, mewn gwirionedd).

Gall bechgyn a merched fod yn fwllis ac yn ddiodeffwyr.

Dyma rai enghreifftiau o fwlio:-

- Bygwth trais
- Bygythiad corfforol
- Casineb geiriol
- Peidio â chynnwys y diodeffwr

Fel arfer bechgyn fydd yn gwneud y ddau fath cyntaf o fwlio, ond nid bob amser. Fel arfer merched fydd yn gwneud y ddau fath nesaf, ond nid bob amser. Bydd bwllis hŷn yn fwy tueddol o ddefnyddio geiriau neu ddiarddeliad cymdeithasol. Bydd plant ifanc iawn yn fwy tebygol o ddefnyddio ymddygiad ymosodol i fwlio eraill.

BLE MAE BWLIO YN DIGWYDD?

Os bydd cyfle'n codi gall bwlio ddigwydd rywle ond fel arfer mae'n digwydd mewn mannau lle nad oes llawer o oruchwyliaeth *e.e. toiledau, mannau o'r iard nad yw'r staff ar ddyletswydd yn ymweld â nhw'n aml.*

Efallai y gwelir awgrym o bŵer y bwli mewn mannau eraill *e.e. yr ystafell ddosbarth, y ffreutur.*

PWY YW'R BWLIS?

Nid yw'n hawdd adnabod bwllis. Nid oes unrhyw gasgliad unigryw o nodweddion sy'n diffinio bwllis. Gall bwllis ddod o blith y disgyblion canlynol:

- Y rhai sy'n cyflawni llai yn academaidd
- Yn gwneud cystal, neu'n well na'u cyfoedion, yn academaidd
- Yn amhoblogaidd neu'n ansicr
- Yn eithaf diogel a hapus

Fodd bynnag mae bwllis yn tueddu i feddu ar y canlynol:

- Agweddau trahaus, ymosodol ac nid ydynt yn gallu rheoli'r rhain
- Diffyg empathi
- Diffyg euogrwydd.
- Gangiau bwllio

Mae bwllis yn hoffi gweithredu mewn grŵp er mwyn cadarnhau cydgefnogeth y grŵp.

PWY YW'R DIODDEFWYR?

Mae bwllis yn pigo ar blant sy'n hawdd eu niweidio. Gall y rhain fod y canlynol:

- Disgyblion sy'n newydd i'r ysgol neu'r dosbarth.
- Disgyblion sy'n wahanol eu gwedd, eu lleferydd neu eu cefndir.
- Disgyblion sy'n isel eu hunan-barch.
- Disgyblion sy'n dangos ymateb 'difyr' i'r bwllis pan gant eu bwllio *e.e. pyliau o dymer ddrwg, colli rheolaeth.*
- Disgyblion sy'n fwy pryderus neu nerfus na disgyblion eraill.

Efallai y bydd awgrym hiliol i'r bwllio megis:

- Galw enwau hiliol
- Graffiti neu nodiadau
- Ymosodiadau corfforol

Efallai y bydd dioddefwyr yn ystyried eu hunain yn annigonol ac unig. Gallant ymddangos yn dawedog.

BETH ALLWN NI EI WNEUD I ATAL BWLIO?

Mae'n bwysig ein bod ni'n adnabod y plant a bod gan y staff i gyd gyfrifoldeb dros y mater hwn. Mae'n rhaid i ddioddefwyr gredu bod staff yn gallu gweithredu i atal bwlio. Mae'n rhaid i ni wneud y canlynol:

1. Sicrhau bod disgyblion yn cael eu goruchwyllo *e.e. ar ddyletswydd yn yr iard, dylid symud o gwmpas gan osgoi creu manau y bydd disgyblion yn gwybod na fydd staff yn ymweld â nhw'n aml*
2. Bod yn wyladwrus o arwyddion bwlio
3. Delio'n gadarn gyda'r fath ymddygiad.
4. Gweithredu'n briodol (Canllawiau Polisi Disgyblaeth)
5. Gadael i'r disgyblion wybod y gallant rannu unrhyw achosion o fwlio gyda'r staff
6. Canmol ymddygiad nad yw'n ymosodol
7. Bod yn ymwybodol o'r pryder a'r poen y gall bwlio achosi
8. Codi ymwybyddiaeth yn y cwricwlwm a darllen storïau perthnasol a chynnal trafodaethau sy'n ymwneud â materion bwlio.

SUT DYLEM NI WEITHREDU?

Byddwn yn annog pob plentyn yn Ysgol Gymraeg Castell-nedd i "ddweud" wrth rywun. Dylai pob oedolyn yn Ysgol Gymraeg Castell-nedd wrando a gweithredu. Dylid sicrhau fod pob plentyn yn ymwybodol o'r canlynol:

- Ni ddylent ddial na tharo nôl
- Dylent ddweud wrth yr oedolyn agosaf
- Os byddant yn cael eu bwlio neu'n adnabod rhywun sy'n cael eu bwlio dylent ddweud wrth rywun
- Mae'n gyfrifoldeb arnynt ddweud wrth rywun
- Bydd bob athro ac aelodau eraill o'r staff yn barod i wrando arnynt a gweithredu ar unwaith

Ni fyddwn yn goddef unrhyw fwlio yn Ysgol Gymraeg Castell-nedd. Byddwn yn delio ar unwaith ag unrhyw achos o fwlio, ar ôl i'r achos gael ei archwilio'n llawn gan y Pennaeth, trwy siarad â'r bwli a'i rieni. Bydd y plentyn yn cael ei gosbi yn unol â'r rheolau a nodir yn ein Polisi Disgyblaeth, a gall hyn arwain at waharddiad am gyfnod penodol.

Arwyddion a Symptomau

Gall plentyn ddangos arwyddion neu ymddygiad sy'n awgrymu ei fod yn cael ei fwlio. Dylai oedolion fod yn ymwybodol o'r arwyddion posib hyn a dylent ymchwilio os yw plentyn:

- yn ofni cerdded i'r ysgol neu oddi yno
- ddim am fynd ar fws yr ysgol / bws cyhoeddus
- yn erfyn am fynd i'r ysgol yn y car
- yn newid ei drefn arferol
- yn amharod i fynd i'r ysgol (ffobia ysgol)
- yn dechrau triwantio
- yn mynd i'w gragen, yn bryderus, neu'n dangos diffyg hyder
- yn datblygu atal dweud
- yn ceisio neu'n bygwth hunanladdiad neu'n rhedeg i ffwrdd
- yn crïo'i hun i gysgu yn y nos neu'n cael hunllefau
- yn teimlo'n sâl yn y bore
- yn dechrau gwneud yn wael yn ei waith ysgol
- yn dod adref gyda'i ddiwad wedi'u rhwygo neu ei lyfrau wedi'u difrodi
- yn "colli" ei eiddo
- yn gofyn am arian neu'n dechrau dwyn arian (i dalu'r bwli)
- yn "colli" arian cinio neu arian arall drwy'r amser
- yn methu esbonio cwt neu gleisiau
- yn dod adref yn llwgu (arian / cinio wedi'i ddwyn)
- yn troi'n ymosodol, yn aflonyddgar neu'n afresymol
- yn bwlio plant eraill neu ei frodyr a'i chwiorydd
- yn peidio â bwyta
- yn ofni dweud beth sy'n bod
- yn rhoi esgusodion annhebygol dros unrhyw un o'r uchod

Gallai'r arwyddion a'r ymddygiad hyn awgrymu problemau eraill, ond dylid ystyried bwlio fel posibilrwydd ac ymchwilio iddo.

Pam mae'n bwysig i ymateb i fwlio?

Mae bwlio'n brifo. Does neb yn haeddu dioddef o fwlio. Mae gan bawb yr hawl i gael eu trin â pharch. Mae angen i ddisgyblion sy'n bwlio ddysgu gwahanol ffyrdd o ymddwyn a deall y poen y maent yn ei achosi.

Mae gan ysgolion gyfrifoldeb i ymateb yn brydlon ac yn effeithiol i faterion bwlio.

Amcanion y polisi hwn

- Dylai'r holl lywodraethwyr, y staff addysgu a'r staff nad ydynt yn addysgu, disgyblion a rhieni ddeall beth yw bwlio.
- Dylai'r holl lywodraethwyr a'r staff addysgu a'r staff nad ydynt yn addysgu wybod beth yw polisi'r ysgol ar fwlio, a'i ddilyn pan adroddir am achosion o fwlio.
- Dylai'r holl ddisgyblion a rhieni wybod beth yw polisi'r ysgol ar fwlio, a'r hyn y dylent ei wneud os bydd achos o fwlio'n codi.
- Rydym ni fel ysgol yn ystyried bwlio o ddifrif. Dylai disgyblion a rhieni deimlo'n sicr y byddant yn cael eu cefnogi os byddant yn adrodd am achos o fwlio.
- Ni fydd bwlio'n cael ei oddef.

Ymagwedd Ysgol Gyfan

Nid yw bwlio yn dderbyniol. Mae'n niweidio plant unigol. Felly rydyn ni'n gwneud popeth o fewn ein gallu i'w atal. Rydyn ni'n ceisio creu ethos lle na fydd bwlio yn cael ei dderbyn. Rhaid dod â'r peth i sylw person mewn awdurdod, a rhaid delio â'r peth yn syth. Er mwyn delio â bwlio rhaid cael cydweithrediad holl aelodau cymuned yr ysgol, yn cynnwys disgyblion, rhieni, staff cynorthwyol, gwarcheidwaid awr-ginio ac athrawon.

Rydyn ni fel ysgol yn hybu agweddau a gwerthoedd cadarnhaol, sef gofal at eraill, sensitifrwydd i deimladau eraill, parchu eraill a pharchu'r hunan. Mae pob dosbarth yn trefnu gwersi A.B.Ch. fel pwnc arwahanol, ac mae'r rhaglen ysgol gyfan yn cynnal a chefnogi ein hymagwedd tuag at fwlio.

Rydyn ni'n ceisio creu awyrgylch ddiogel, er mwyn i'r plant ddysgu heb ofn na gofid. Yn yr ystafell ddosbarth byddwn yn creu strategaethau i gadarnhau ymddygiad cadarnhaol, er enghraifft, gweithio mewn parau a grwpiau bychain, trafod a gosod rheolau dosbarth.

Bydd y polisi hwn yn sicrhau bod cysondeb yn y ffordd y mae'r ysgol yn delio â digwyddiadau o fwlio.

Ceisiwn sicrhau fod pawb sy'n rhan o'r ysgol yn ymwybodol ein bod yn gwrthwynebu bwlio, ac rydyn ni'n egluro bod cyfrifoldeb ar bawb i'n cynorthwyo i ddileu bwlio.

Rôl y Llywodraethwyr

Mae'r Corff Llywodraethu yn cefnogi'r pennaeth ym mhob ymdrech i ddileu bwlio o'n hysgol. Mae'r polisi hwn yn datgan yn glir nad yw'r Corff Llywodraethu yn caniatáu i fwlio ddigwydd yn yr ysgol. Bydd rhaid delio yn ddifrifol ag unrhyw achos o fwlio.

Mae'r Corff Llywodraethu yn monitro'r achosion o fwlio sy'n digwydd yn yr ysgol, ac yn adolygu'r polisi yn gyson. Mae'r Corff Llywodraethu yn gofyn i'r ysgol i gadw cofnod cywir o'r holl achosion o fwlio ac i'w hysbysu, yn ôl y gofyn, ynglŷn ag effeithiolrwydd y strategaethau gwrth-fwlio.

Os bydd rhiant yn gofyn i'r Corff Llywodraethu i ymchwilio i achos o fwlio, yna bydd yn gwneud hynny o fewn deg diwrnod. Ym mhob achos, bydd y Corff Llywodraethu yn hysbysu'r pennaeth ac yn gofyn iddo ymchwilio i'r achos ac adrodd yn ôl i gynrychiolydd o'r Corff.

Rôl y pennaeth

Cyfrifoldeb y pennaeth yw sicrhau bod y polisi gwrth-fwlio yn cael ei weithredu, a sicrhau bod yr holl staff yn ymwybodol o bolisi'r ysgol ac yn gwybod sut mae delio â bwlio. Mae'r pennaeth yn adrodd yn ôl i'r Corff Llywodraethu ynglŷn ag effeithiolrwydd y polisi, yn ôl y galw.

Mae'r pennaeth yn sicrhau bod yr holl ddisgyblion yn gwybod bod bwlio yn anghywir ac yn annerbyniol yn yr ysgol hon. Mae'r pennaeth yn dod â hyn at sylw'r plant ar adegau addas. Er enghraifft, os bydd achos o fwlio yn digwydd, efallai y bydd y pennaeth yn defnyddio amser gwasanaeth i drafod paham bod bwlio yn anghywir, ac i esbonio paham bod angen cosbi'r peth.

Mae'r pennaeth yn sicrhau bod staff yn derbyn hyfforddiant pan fydd cyrsiau addas ar gael.

Mae'r pennaeth yn gosod ethos yr ysgol, yn annog cyd-ddibyniaeth, yn canmol llwyddiant, ac yn gwneud bwlio yn llai tebygol o ddigwydd. Pan fydd plant yn teimlo eu bod yn bwysig, ac yn perthyn i ysgol gyfeillgar a chroesawgar, byddant yn llai tebygol o fabwysiadu ymddygiad annerbyniol.

Rôl yr athrawon

Mae'r athrawon yn ein hysgol yn ystyried bod pob math o fwlio yn ddifrifol, a byddant yn ymyrryd er mwyn osgoi achosion o fwlio.

Os bydd athrawon yn dystion i weithred o fwlio, byddant yn gwneud popeth sydd o fewn eu gallu i gynorthwyo'r plentyn sy'n dioddef. Os yw'r bwlio yn digwydd dros gyfnod o amser, yna bydd yr athrawon yn cael gair gyda'r pennaeth, a bydd y pennaeth yn hysbysu'r rhieni.

Cedwir llyfr cofnod gwrth-fwlio yn swyddfa'r Pennaeth. Rydyn ni'n cofnodi pob achos o fwlio sy'n digwydd y tu allan i amser gwersi, wrth ymyl yr ysgol, ar y ffordd i'r ysgol ac o'r ysgol. Os bydd oedolyn yn dyst i weithred o fwlio, dylent sicrhau bod y peth yn cael ei gofnodi.

Os bydd yr athrawon yn dod i sylweddoli bod bwlio yn digwydd rhwng aelodau o'r dosbarth, yna byddant yn delio â'r mater yn syth. Byddwn yn cosbi'r un sy'n gweithredu'r bwlio, ac yn cynghori a chefnogi'r un sy'n dioddef o fwlio. Rydyn ni treulio amser gyda'r un sy'n gweithredu'r bwlio: rydyn ni'n esbonio bod yr ymddygiad yn anghywir, ac rydyn ni'n ceisio eu helpu i newid eu hymddygiad er gwell. Os yw plentyn yn parhau i fwlio plant eraill, rydyn ni'n hysbysu'r pennaeth. Rydyn ni'n gwahodd y rhieni i'r ysgol er mwyn trafod y mater. Mewn achosion eithafol, er enghraifft pan fydd y trafodaethau wedi bod yn aflwyddiannus, bydd y pennaeth yn cysylltu gydag asiantaethau allanol, er enghraifft y gwasanaethau cymdeithasol.

Mae'r athrawon yn mynychu hyfforddiant, er mwyn eu galluogi i allu delio gydag achosion o fwlio a rheoli ymddygiad plant.

Mae'r athrawon yn ein hysgol yn ymdrechu i gynorthwyo pob disgybl a chreu ymdeimlad o ymddiriedaeth a pharch tuag at bawb. Wrth ganmol, gwobrwyo a dathlu llwyddiant plant, rydyn ni'n gobeithio y byddwn yn atal achosion o fwlio.

Rôl rhieni

Mae rôl rhieni yn bwysig er mwyn annog eu plant i beidio bwlio nac ymddwyn mewn ffordd sy'n bygwth eraill. Dylent fod yn ddygn wrth geisio sylwi ar arwyddion o fwlio.

Os bydd rhieni'n gofidio bod eu plentyn yn dioddef o fwlio, neu'n amau bod eu plentyn yn bwlio eraill, dylent hysbysu'r pennaeth yn syth.

Dylai rhieni'r plentyn sy'n cael ei amau o weithredu'r bwlio gael rhan gadarnhaol yn y strategaethau er mwyn datrys y mater. Mae cyfrifoldeb ar y rhieni i gefnogi polisi gwrth-fwlio yr ysgol, ac annog eu plant yn weithredol i fod yn aelodau cadarnhaol o'r ysgol.

Dylai rhieni fod yn ymwybodol y gallant drafod eu gofidiau gyda staff yr ysgol eto os ydynt yn teimlo bod y digwyddiadau o fwlio yn parhau.

Dylai rhieni gael gwybod y gallant wneud cŵyn ysgrifenedig swyddogol i'r pennaeth os nad ydynt yn fodlon â'r ffordd y mae'r mater yn cael ei ddelio. Os ydynt yn parhau yn anfodlon dylent ddilyn ein Polisi Cwynion swyddogol.

Rôl y disgyblion

Rydym yn pwysleisio y dylai disgyblion yr ysgol ddweud wrth aelod o'r staff os ydynt yn dioddef bwlio, ac os ydy'r bwlio yn parhau, rhaid iddynt barhau i roi gwybod i'r staff.

Gwahoddir ein plant i rannu gofidiau.

Mae'n fwriad gan y Cyngor Ysgol i drafod strategaethau gwrth-fwlio yn eu cyfarfodydd o bryd i'w gilydd.

Monitro ac adolygu

Mae'r polisi hwn yn cael ei fonitro o ddydd i ddydd gan y pennaeth. Bydd yn adrodd yn ôl i'r Corff Llywodraethu ar effeithiolrwydd y polisi, yn ôl y galw.

Cyfrifoldeb y Corff Llywodraethu yw'r polisi gwrth-fwlio a byddant yn adolygu ei effeithiolrwydd yn ôl y galw.

Ffurflen Adrodd am Achos o Fwlio

Enw'r Disgybl: _____ Grŵp/Dosbarth: _____

Dyddiad: _____

Manylion y digwyddiad:

Adroddwyd am y digwyddiad gan: _____

Camau a gymerwyd:

Llofnodwyd gan:

Disgybl _____

Athro/Athrawes Ddosbarth _____

Pennaeth _____